Cana asobnaha numaru 20 hr. Przesyłka opłacona ryczałtem.

Nr. 17. Wilnia, Piatnica 24 Lutaha 1928 h. Hod IV (XII).

BIEŁARUSKAJA KRYNICA

PALITYČNAJA, HRAMADZKAJA i LITERATURNAJA HAZETA.

Adres Redakcyi i Administracyi: WILNIA, LUDWISARSKAJA 1-19. (Wilno, Ludwisarska 1-19) Redakcyja adčyniena ad 9 hadz. ran. da 6 hadz. wieč.

„Biel. KRYNICA" kaštuje na hod — 10 zał., na paŭhoda — 5 zał., na 3 miesiacy — 3 zał., na 1 miesiac — 1 zał. HAZETA WYCHODZIĆ 2 RAZY U TYDZIEŃ.

Cana abwiestak: na 1-šaj staroncy 30 hr., 2 i 3 — 25 hr., na 4-aj — 20 hroš. — za radok drobnaha druku ŭ wadnej pałoscy

10 hadoŭ Niezaležnašci Litwy.

16-ha lutaha siol. h. skončyłasia 10 hadoŭ niezaležnašci Litoŭskaj Respubliki. Dziesiać hadoŭ tamu, kali pierašaleła suświetnaja wajna, Litwa była pad panawańniem niamieckich wojskaŭ, kraj byŭ apustošany, bolšaść intelihiencyi była wyjechaŭšy ŭ Rasieju. Pałažeńnie Litwy było duža ciažkaje. Ab losie kraju dumała rešta intelihiencyi, jakaja nie ŭciakła ŭ Rasieju i stwaryła ŭ Wilni Litoŭskuju Narodnuju Radu (Tarybu), jak narodnaje pradstaŭnictwa Litwy.

Woś-ža heta Narodnaja Rada 16 lutaha 1918 h. abwieściła Litwu niezaležnaj. Daroha da ździejśnieńnia hetaha wialikaha ideału była pakryta wostrymi kamieńniami. Praciwilisia litoŭskaj niezaležnašci jak Niemcy tak i Palaki ŭ asobie Wilenskaha Polskaha Kamitetu. Adnak, nia hledziačy na ŭsio heta, Narodnaja Rada wiała ŭporystuju baraćbu nie pakładajučy ruk i ŭ chutkim časie stwaryŭsia litoŭski ŭrad. Niezaležnašć Litwy zrabiłasia faktam dakananym.

Zdajecca dziesiać hadoŭ — heta tak niamnoha času. Adnak jak-ža mnoha Litwa za hety čas dakanała na niwie narodnaha budaŭnictwa! Pasłuchajma, što ab hetym piša wilenskaja hazeta: „Życie Ludu" (№ 3, 1928 h.)

...„Siańnia niezaležnaja Litwa maje ahramadnuju sieć pačatkawych školaŭ, dzie wučacca sotni tysiačaŭ sialanskich dziaciej; staršaja moładź wučycca ŭ siarednich školach, jakija jość badaj u kožnym litoŭskim mieście. U Datnowie daskanalna raźwiwajecca wyšejšaja ziemlarobskaja škoła, pa ŭsim krai planowa raskinuty prafesyjanalnyja školy, a ŭ Koŭnie duža dobra raźwiwajecca Litoŭski Ŭniwersytet, jaki siańnia naličwaje 4.300 studentaŭ.

Siańniašniaja Litwa maje swaju muzyčnuju konserwatoryju, teatry j narodnuju operu, jakoj zachoplіwajucca nawat i najbolš pakul što waroža nastrojenyja da Litwy Palaki"...

Urešcie toje-ž „Życie Ludu" paminuŭšy dasiahnieńni niezaležnaj Litwy ŭ halinie čyhunki, administracyi, sudoŭnictwa — padčorkwaje zdabytki ŭ halinie ekanamičnaj i ziemlaŭparadkawańnia, ćwierdziačy, što naš tutejšy ziemlarob moža tolki pazawidwać litoŭskamu ziemlarobu.

Dyk ničoha dziŭnaha, što dziesiaciećcie swajej niezaležnašci Litoŭcy światkawali duža ŭračysta.

Z hazet dawiedwajemsia, što Litoŭcy ŭ niezaležnaj Litwie dzień 16-ha lutaha prawodzili sioleta jak nikoli. Apračа pachodaŭ, teatraŭ, adpawiednych lekcyjaŭ, nabaženstwaŭ, uračystaha pasiedžańnia Rady Ministraŭ i inš.—dla mnohich wiaźniaŭ abjaŭlena amnestyja.

Litoŭcy-ž, što znachodziacca pad Polščaj taksama nie astalisia ŭ zadzie ad swaich niezaležnych bratoŭ. 15-ha lutaha ŭ sali čyhunščykaŭ adbyłasia duža ŭračystaja akademija pry ŭdziele pradstaŭnikoŭ ad Biełarusaŭ, Palakaŭ i Żydoŭ. 16 lutaha ŭ kaściele św. Mikałaja było adpraŭlena ŭračystaje nabaženstwa pry pierapoŭnienaj światyni moladčychsia.

My Biełarusy ščyra ciešymsia z niezaležnašci Litwy i žadajem jej dalejšaha pamysnaha raźwićcia. Litwa daje nam daskanalny prykład, jak treba zmahacca za narodnyja ideały. Apračа-ž hetaha litoŭski narod heta toj susiedni z nami narod, jaki maje tych-ža što j my worahaŭ, jakoha intaresy badaj adnolkawyja z intaresami našaha narodu j palityčnyja darohi jakoha ŭ mnohim adnolkawyja z našymi. Dobrym paćwiardżeńniem praŭdziwašci hetaj supolnašci moža nam słužyć biełaruska-litoŭskaja minuŭščyna. Supolnaje sužyćcio litoŭskaha j biełaruskaha narodaŭ u našaj historyi heta nia prypadak a hłybokaja žyćciowaja pryčyna.

Dyk niachaj-ža j dalej hetyja dwa bratnija narody jduć da swaich ideałaŭ darohami, jakija im narysawała ruka historyi.

S.

Biełarusy!

Ad wybaraŭ nas dzielić užo zusim mała času! Nadychodzić dzień, kali my pawinny pakazać, što my siła, što my narod arhanizawany, świedamy i zdolny paznawać chto naš pryjaciel, a chto worah.

Pasłuchaješ na mitynhach roznych čužackich ahientaŭ — kožny z ich sałodka piaje i kožny zdajecca dobra hawora. Ale znajcie braty, što nia z słoŭ, a z dzieła treba ludziej sudzić. A treba wiedać, što pasły Palaki ŭ daŭniejšym Sojmie zaŭsiody išli prociŭ Biełarusaŭ, Ukraincaŭ i ŭsich inšych nie palakaŭ. Zaŭsiody jany chacieli nas polščyć i nasadžwać swaich ludziej na našy ziemli, a nam ničoha nie dawać.

Tak rabili roznyja pepeesy, wyzwalency, piastoŭcy, i inšyja polskija partyi. A tymčasam našych pasłoŭ było zamała, ich hołas hinuŭ, choć z usiej siły prad usim świetam kazali ab našaj kryŭdzie i damahalisia sprawiadliwašci.

Dyk za kaho-ž ciapier hałasawać? Hałasawać treba nie za panoŭ, nie za šlachtu, nie čynoŭnikaŭ, a swaich ludziej što wyšli z pad našaj sałamianaj strachi. Stajać jany na Nr 18 Heta Blok (abjadnańnie) Nacyjanalnych Mienšaściaŭ, jaki ŭ 1922 hodzie mieŭ Nr. 16.

U hetym 18 numary naša pieramoha.

Chto staić za prosty tutejšy biełaruski narod.

Chto prociŭ kryŭdy, niesprawiadliwaściaŭ i ździeku.

Chto za rodnuju mowu i školu.

Chto za ziamlu i wolu.

Chto za źmianšeńnie padatkaŭ.

— Toj nia daść hołasu ni kazionnamu Nr 1, ni polskim pepeesam № 2, ni ašukancam wyzwalencam № 3, ni polskaendeckamu № 24 i ŭsim inšym drobnym hrupam, jakija niedastanuć ni wodnaha mandatu.

Światym abawiazkam kožnaha česnaha Biełarusa dać swoj hołas tolki na № 18!

Z hazetaŭ.

Nia kijem dyk palenam.

Jak wiedama ksiandzom z našych biełaruska-litoŭskich ziemlaŭ zabaroniena kandydawać u Sojm i Senat i palitykawać, ale nie zabaroniena tam, dzie niama ksiandzoŭ biełaruskich, abo niamieckich. Inačaj kažučy: što dazwalajecca polskamu duchawienstwu, to nie dazwalajecca biełaruskamu.

Cikawaje świaťło kidaje na endeckuju duchoŭnuju ahitacyju ks. Makarewič u „Dzienniku Wil." Nr 40. Akazwajecca, što i pawodle „listu pasterskiego" možna polskim endeckim ksiandzom ahitawać kolki chočaš, ale z umowaj, što ahitacyja nia budzie nazywacca ahitacyjaj, a tak sabie... wypaŭniańniem endeckich ksiandzoŭskich abawiazkaŭ.

Ks. Makarewič piša:

„Dyk nia tolki pradwybarnaj, ale ahułam nijakaj ahitacyi z ambony i spawiadnicy być nia moža"

A dalej

...„abawiazkam duchoŭnika źjaŭlajecca pa miery mahčymašci rehulawać usie darohi žyćcia swaich awiečak, jak u kirunku dačasnaha dabra, tak i wiečnaha.

Na hetaj padstawie Apastolskaja stalica praz doŭhija hady kirawała biespasredna palityčnaj i wybarnaj akcyjaj italjanskich katalikoŭ; z hetaj-ža krynicy wypłyŭ i list biskupaŭ polskich u sprawie wybaraŭ i tolki dziela hetaha naša duchawienstwa nia moža admaŭlacca ad pakazki (wskazania) katalikam jak majuć siabie wiaści pry wybarach i na jaki špisak hałasawać, nawat z ambony, dzie heta patrebna i ŭ spawiadnicy, kali pryšoŭšy da spowiedzi ab hetym zapytaje".

Ci nia praściej było-b skazać ksiandzam Makarewičam, što „my, polskija ksiandzy, choć i padčyniajemsia swajej uładzie, ale tak-ža wiedajem, što i ŭłada wyšejšaja duchoŭnaja maje dźwie miery: adnu dla siabie, a druhaja dziela swaich praciŭnikaŭ; što možna ksiandzom polskim — to nia možna biełaruskim".

Inačaj kažučy endeckim ksiandzom ahitawać dazwalajecca, tolki nie dazwalajecca pryznawacca, što dziela hetaj ahitacyi nadužywajucca relihijnyja światašci i što „duchoŭnaja" ahitacyja nazywajecca tolki „ŭświedamlańniem" i „spaŭniańniem abawiazkaŭ".

Nia kijem, dyk palenam!

Stal.

Ab haspadarcy.

Wydoiwać karowu treba da sucha.

(Hladzi „Biel. Kryn." Nr. 14).

III.

Jak treba karowu daić?

Pierad usim treba zachawać *čystatu i supakoj.* Wiedać treba taksama, što padčas kali dajeńnie pačynajecca, u wymi jšče ŭsio małako nia bywaje: *małako wyrablajecca jašče padčas dajeńnia.* Kab-ža heta wyrablańnie małaka adbywałasia jak najpamyśniej, musić być u chlawie, a naahuł u miejscy, dzie žywioła doicca, zachawany *supakoj.* Tamu nielha ŭ chleŭ dapuskać čužych ludziej, taksama sabak i nawiet katoŭ, jakija, apračа taho, što skacinu niepakojać, raznosiać jašče ŭsiakija dla skaciny, a tymsamym i dla čaławieka niebiaśpiečnyja chwaroby. Usiakija hulni dziciačyja ŭ chlawoch (peŭnie-ž, što tak zdarajecca ŭ chlawoch tolki čystych) pawinny być raz na zaŭsiody zabaronieny.

Urešcie samo dajeńnie. Ludzi dajeńniem zajmajučyjasia pawinny dbać ab čystacie. A to datyčna jak swaje ŭłasnaje asoby, tak i dojnaje skaciny. Adzieža asoby dajačaj musić być *biezwarunkowa čystaj*, ruki čysta z myłam wymytyja, dobra spałaskanyja. Toje samaje z dojnicami. Asabliwa kali jany dzie aŭlanyja. Pierad dajeńniem treba staranna ačyścić wym'ja ad usiaho niepatrebnaha i starannna wycierci suchoj i čystaj ścirkaj, pa mahčymašci sukonnaj, multanowaj: lepš ściraje. Pierad dajeńniem treba skacinu abłahodzić: krykam i pabojami ničoha zrabić nielha. Doicca ŭ nas (i „ŭ ludziej" taksama) z lewaj starany. Ale apošnim časam pračuwajecca ab dajeńni z starany prawaj: kažuć, što prawaj rukoj u takim wypadku z zadnich bolšych ćwiortak wymja dasca bolš wydaić małaka. Na kolki heta praŭda, pakul što nia śćwierdžana. Ale warta kožnamu heta paprabawać, dy pašla pawodle ŭłasnaha wyniku zastasawacca.

Samo dajeńnie prawodzicca „*wyciahiwańniem*" małaka. Prynamsia tak robicca ŭ bolšašci wypadkaŭ. Ale rabić tak na dobry paradak nielha. I to woś čamu: karowie takim dajeńniem spryčyniajecca bol. Bolš taho: wyciahiwajecca tak z wym'ja ŭ ssaki wielmi važnaja, bo samo małako wyrablajučaja t. z. hručoławaja tkań. Maje

heta paśla za naśledak usiakija niaduhi wym'ja. Zdarajecca heta tym časciej, kali doicca rukami mokrymi, abo i choć tolki wohkimi. Tamu chto ŭžo nawyk daić wohkimi rukami, tamu ad hetaha adwučycca, peŭnie-ž, ciažka. Ale zaŭsiody možna. Robicca heta tak, što zamiest wohčyć ruki zdoiwanym małakom, pamažucca jany wazelinam, ci čym padobnym. Zatoje kožny nowapačynajučy pawinien wučycca daić zrazu rukami suchimi.

Zamiest „wyciahiwańnia" małaka z wym'ja daloka lepš jość heta małako „wyciskać". Hetki sposab dajeńnia karowie nia tolki nia robić nijakaje boli, ale naadwarot, wielmi *łahodzić płociawaje pačućcio*. Napadobliwaje bo hetak dojučajsia žywiole toje pačućcio maciaryństwa, jakoje adčuwaje ŭsio žywoje pry sajeńni swajho dziciaci. Pry hetkim raspałažeńni nerwowym,— a na hetym wielmi zaleža!—dojučajasia karowa najlepš „spuskaje": tak užo založana jość fizjolohičnaja budowa ŭsiaje časciny žywatworstwa, što łučycca ŭ klasu t. zw. *ssunoŭ*.

Samo dajeńnie *wyciskańniem* prawodzicca tak, što asoba dojučaja woźmie ŭ abiedźwie ruki pa adnamu ssaku i ŭ žmieni ich ściskaje ŭ takim paradku: najpierš ściskajeccca palec pakazalny, pa im siaredni, paśla biazimienny i ŭreščie mały. Toje samaje robić ruka druhaja, tolki *nie adnačasna* z pieršaj a ŭ pieramieśku, h. zn. kali ściskaje ruka prawaja adpačywaje ruka lewaja i naadwarot. U mižčasie, kali ruka adpačywaje ŭ datyčny ssak naliwajecca z wym'ja nowaje małako, kataraje paśla bywaje wycisnutym. I tak dalej, až pakul małako jšče doicca. Pry hetym treba źwiarnuć uwahu, kab palcy ruki ściskalisia ŭ aznačanym paradku: pakazalny, siaredni, biazimienny, mały. Na heta treba jak zručnaści, tak i sumysnaha pryhatawańnia dziela nabyćcia *niezaležnaści palcaŭ* adzin ad druhoha. Hetkaje pryhatawańnie jość biezwarunkowa patrebnym.

Ważnym ureščie jość, kab asoba dojačaja mieła ŭžo swaju ścisła i zaŭsiody zachowywanuju metodu — paradak, u jakim budzie zaŭsiody daić paasobnyja ssaki. Napr. dwa piarednija i dwa zadnija, abo dwa lewyja i dwa prawyja. Horš užo bywaje, kali niechta doić nakryž: prawy piaredni z lewym zadnim, ci lewy piaredni z prawym zadnim. *Najhorš* ale bywaje, kali asoba dojačaja nia dbaje *nijakaha paradku*, kali napr. pačnie daić paradkam piarednia-zadnim, pieraskoča paśla na prawa-lewy i skonča na kryžowym. Heta jość nia praca a karyhodnaje niaŭmiełaść pracy, da jakoj datyčnaja asoba pastaŭlena.

Ad. Klimovič.

(d. b.)

HRAMADZIANIE!

Hałasujcie za № 18

Wybarnyja sprawy.

Wybarny kalendar.

4 sakawika, hałasawańnie ŭ Sojm. 7 sakawika. Pasiedźańnie Akružnoj Wybarnaj Kamisii dla ŭstanaŭleńnia wynikaŭ wybaraŭ u Sojm.

11 sakawika, hałasawańnie ŭ Senat. 14 sakawika — Pasiedźańnie Akružnoj Wybarnaj Kamisii dla ŭstanaŭleńnia wynikaŭ wybaraŭ u Senat.

Uniewažnieńnie našaha śpisku ŭ Lidzkim wybarnym wokruzie. Kamisija Lidzkaha wybarnaha wokruhu pryznała naš śpisak Nr. 18 na Lidzki wokruh niawažnym. Treba hety fakt uważać za ciažki ŭdar dla Bloku Nacyjanalnych Mieńšaściaŭ, ale jašče nia možna tracić nadziei. Sprawa skirawana ŭ Najwyšejšy Sud, jaki moža pastanowu lidzkaj wybarnaj kamisii adkinuć i pryznać śpisak naš ważnym. Apracz śpisku Nr. 18 skasawany na Lidzkim wybarnym wokruzie śpiski Nr.Nr. 13, 10, 38 i 42.

Skasawańnie śpisku Nr. 18 ŭ Kouli. Skasawany i ŭ Kouli (zach. Ukraina). śpisak Nac. Mien. Nr. 18 Paŭnamocnik hetaha śpisku padaŭ zaŭleńnie ŭ Najwyšejšy Sud u Waršawie. Na skasawanym śpisku stajali pierawažna Ukraincy.

Wosiemnastka pieramoža! Z akruhoŭ, dzie tolki žywuć Biełarusy dachodziać wiestki, što nia hledziačy na roznyja pieraškody i pahrozy—usie buduć hałasawać na Nr. 18 nia wykulučajučy b. hramadzistaŭ.

Jak mitynhujuć u Wilni. Wybary ciapierašnija majuć u sabie niešta niaznačnaje. Wilenskija wybarnyja mitynhi heta prosta ŭžo wajna nie na słowach a na dziele.

19 lutaha endeki sazwali mitynh u sali pry Dominikanskaj wul. 4. Nia hledziačy na silnuju straž pranikli tudy ludzi z Nr. 1. Kali na trybunie pakazaŭsia Kownacki, na sali pačałasia bitwa nie na žarty. Pašli ŭ chod pałki, kresły i cehły. Mała hetaha: kinuty adumysłowyja bomby, jakija gazami wyzywajuć ślozy. Z sali bitwa pierajšła na wulicu, dzie ŭžo palicyja razahnała ŭsich.

My nia dumajem, kab prychilniki ŭradu zdabywali takimi metodami dla siabie pašanu i hałasy.

Naadwarot, možna być peŭnym, što biespartyjnamu bloku ništo tak nie paškodzie na wybarach jak jahony sposab zmahańnia z palityčnymi praciŭnikami.

Endeckija ahitatary ŭ sutanie. Niekataryja endeckija ksiandzy nia hledziačy na pieraściarohi biskupaŭ ahitujuć za swaje „Kanarkawyja" numary 24 i 25. Woś proźwiščy hetych worahaŭ biełaruskaha narodu: ks. Hałak (renehat) u Świry, ks. Pryšmont u Bienicy, ks. Packiewič u Pałukni, ks. Žamyć z Ašmiany, ks. Stejn z Świancian, ks. Osiewič z Ažarowa, ks. Nawicki z Padbrodzia.

Jak čuwać duchoŭnyja ŭłady nie dazwolać na hetuju ahitacyju. Ci nia budzie tolki ŭžo pozna!

Jak wiedama polskija ksiandzy pry ahitacyi padšywajucca byccam baraniać wiery, ale sapraŭdy baroniać panoŭ i swajej kišani.

Pan Umiastoŭski bratajecca z asadnikami. Jak piša „Dz. Wil." 16-ha h. m. u miastečku Hłybokim adbylisia źjezdy „Związku Roln. Ziem Wschodn.", „*Związku Osadników*", „*Związku Ziemian*" i delehataŭ kamitetaŭ hminnych i abwodnych „B. B. W. R." (№ 1). Apracz taho adbyŭsia ŭ Hłybokim — mitynh u sali kina, na katorym pramaŭlaŭ pabiełarusku p. Umiastoŭski, p. W. Miłoš i inš. Usie pramoŭcy padachwočwali hałasawać na № 1.

Nu skažycie, ludcy, ci možam my hałasawać razam z asadnikami i panami? Kaho heta pan Umiastoŭski choča ašukać?

Ab Nr. 1 „Dz. Wil." pieradrukowywaje z waršaŭskich hazetaŭ takuju wiestku: „Jan Kulisiewič z „Stronnictwa Chłopskiego" wydaŭ adozwu, u katoraj mocna krytykuje prahramu śpiska Nr. 1, stawiačy kandydatam hetaha śpisku roznyja zakidy. Jaho pahlad na śpisak Nr. 1 — heta śpisak biaz idei i prahramy".

Dalej iduć takija zwaroty:

„Chto nia choča pašany pracy— niachaj hałasuje na śpisak Nr. 1.

— Chto choča, kab i nadalej istnawaŭ padatkawy biesparadak — niachaj hałasuje na śpisak Nr. 1.

— Chto choča, kab u Polščy kirawała biurakracyja"...

Kamisarjat uradu na m. Waršawu zahadaŭ hetuju adozwu kanfiskawać.

Waršaŭski Akružny Sud nieznašoŭšy nijakich prastupkaŭ, kanfiskatu źniaŭ.

„Chto choča być kirawany bizunom, toj niachaj hałasuje na Nr. 1"

11 h. m. pakazałasia wybarnaja adozwa, skirawanaja praciŭ śpisku Nr. 1. Pačynałasia jana ad słoŭ:

— Chto choča być kirawany (rządzony) bizunom — niachaj hałasuje na śpisak Nr. 1.

I jašče byli niekataryja zwaroty:

—Chto choča padniaćcia padatkaŭ da 500 miljonaŭ zł. — niachaj hałasuje na śpisak Nr. 1.

— Chto choča raschodaŭ wialikich sum hramadzianstwa na masowyja brašury i sanacyjnyja adozwy — niachaj hałasuje na śpisak Nr. 1.

— Chto choča cywilnych ślubaŭ, razwodaŭ i chrostu biez ksiandzoŭ — niachaj hałasuje na śpisak Nr. 1.

— Chto choča razam z masonami zmahacca z katalickaj relihijaj — niachaj hałasuje na śpisak Nr. 1.

Kamisarjat Uradu na m. Waršawu ŭbačyŭšy ŭ adozwie padburańnie adnych praciŭ druhich zahadaŭ nałažyć kanfiskatu.

Waršaŭski Akružny Sud nieznašoŭšy nijakich prastupkaŭ kanfiskatu źniaŭ.

Jak hałasawać?

Badaj, užo ŭsie Biełarusy wiedajuć, što jany pawinny padać swaje hałasy na wybarach **za śpisak Nr 18**, adziny śpisak, pa jakim prachodziać u Sojm sapraŭdnyja syny i abaroncy biełaruskaje wioski, adziny śpisak, jaki, prawodzić u pasły nie panoŭ, jakija napraśwajucca ŭ abaroncaŭ pracoŭnaha narodu.

Ciapier rastłumačym, jak treba hałasawać, jak hałasawańnie adbywajecca.

Hałasawańnie ŭ Sojm budzie adbywacca ŭ niadzielu 4 sakawika (marca) ad 9 hadziny ranicy da 9 hadz., wiečara,—značycca, *tolki adzin dzień*.

Hałasawać treba ŭ *swajej abwodnaj kamisii*.

Pryjšoŭšy ŭ abwodnuju kamisiju, wybarščyk, paśla prawierki, ci jon upisany ŭ śpiski wybarščykaŭ, *atrymliwaje kanwert*, u katory, adwiarnuŭšysia ŭ bok *kab nichto nia moh bačyć, układaje kartačku z našym numaram wosiemnaccatym*.

Na kanwercie pawinna być adna piačatka akružnoj wybarnaj kamisii i bolš ničoha.

Kartački zahadzia razdajucca biełaruskimi kamitetami (abwodawymi, hminnymi, pawiatowymi, akružnymi), i paŭnamocnikami Biełaruskaha Centralnaha Wybarnaha Kamitetu.

Kali-b chto nia zdoleŭ dastać našaje kartački z Nr. 18, niachaj woźmie maleniečki kusočak *biełaje papiery*, na jakoj sam napiša cyfru 18. Papiera kaniečna pawinna być *čystaja, biaz nijakich druhich nadpisaŭ i znakaŭ apracz hetaje adnaje cyfry 18.*

Biełarusie! Nia dajsia zapužać nijakimi pahrozami. Znaj, što hałasawańnie tajnaje, dyk nichto nia budzie wiedać, što Ty ŭłažyŭ u kanwert naš Nr 18

Škodnik.

Dziela taho, što № 8 „Biełaruskaj Krynicy" ŭ bolšaści nie dajšoŭ da ruk našych čytačoŭ, — z pryčyny prośby niekatarych zacikaŭlenych, pieradrukowywajem z uspomnienaha numaru staćciu pad wyšej padanym zahałoŭkam. Red.

U minułym hodzie ŭ adnym z numaroŭ „Biełaruskaj Krynicy" była źmieščana staćcia pad zahałoŭkam „Zahnojenaja rana", dzie pamiž inšym była zakranuta asoba wiedamaha z drennaha boku Janki Stankiewiča. Ad taho času my, u mieru mahčymaści, staralisia nie čapać hetu skułu na našym ciele, bo jana ŭžo lišnie baluča. Dumali apracz taho, što čaławiek hety apamiatajecca i wiernicca na šlach karysnaj i zhodnaj pracy dla biełaruskaj sprawy. Ale ŭ spadziawańniach swaich my horka razčarawalisia. Dajšlo da taho, što Janka Stankiewič swajej škodnaj, nierazumnaj palityčnaj dziejnaściu prymušaje nas na staronkach hazety wyświatlić praŭdu i pastawić, jak kažuć, točku nad i.

Janka Stankiewič, treba pryznać, u biełaruskaj pracy čaławiek nia nowy. Nichto takža nia moža zrabić zakid, što jon nie źjaŭlajecca Biełarusam. Swaju biełaruskaść, choć sposabam tolki jamu ŭłaściwym, prajaŭlaŭ jon jašče da wajny. Hledziačy tady na jaho biestaktoŭnuju bojkaść, uporstwa i nieciarpimaść da ludziej inakšaj dumki — ludzi časta kazali, što heta kaprysy maładaści; pastaleje — papawicca. U 1922 hodzie Janka Stankiewič niejkim cudam končyŭ biełaruskuju himnaziju ŭ Wilni i pajechaŭ u Prahu, dzie studyjawaŭ slawianskuju filolohiju. U minułym hodzie źjawiŭsia ŭ Wilni z dyplomam doktara filolohii. Usie ščyryja Biełarusy na wiestku ab pryjeździe nowaj „nawukowaj siły" wielmi ŭściešylisia. Kožny dumaŭ, što zapraŭdy Janka Stankiewič staŭ wučonym mowawiedam, pieraŭzhadawaŭ siabie ŭ duchu zachodniaj kultury i prajawić siabie ŭ Wilni jak najlepiej. Jakoje-ž horkaje razčarawańnie spatkała wilenskich Biełarusaŭ! Janka Stankiewič zamiesta pracawać zapraŭdy nawukowa nad našaj mowaj, pačaŭ twaryć nowy „słoŭnik", jaki tolki daŭ bahaty matarjał u humarystyčnyja časopisi. Ale heta jašče nie biada. Zachacielasia J. Stankiewiču wiaści wialikuju palityku. Zabyŭšysia ab elementarnaj praŭdzie, što nichto nikoli nia budzie zahadčykam, chto raniej i nia byŭ paduładnym, — Janka Stankiewič pastanawiŭ sabie być u palitycy „hienarałam". Asabista paswaryŭšysia z prawadyrami Sialanskaha Sajuzu, jakoha nia byŭ siabrom, — pastanawiŭ usich wierchawodaŭ „wyklučyć" z Centralnaha Kamitetu, a sam samazwanna abjawiŭsia prawadyrom. Niezabawam, kali hetaja kamedyja tolki naśmiašyła naša hramadzianstwa, Janka Stankiewič ubačyŭ, što syhraŭ błazna. Pierajmienawaŭ tady swoj samazwany „Sialanski Sajuz" na „Sialanskuju Partyju", jakaja na papiery istnuje i dahetul.

Padyšli wybary ŭ Sojm i Senat. Jak i treba było spadziawacca, Janka Stankiewič zachacieŭ wystawić swaju kandydaturu i prajšci ŭ Sojm — za ŭsiakuju canu, choć-by dušu swaju pradaŭšy. Jak-ža heta moža być, kab na hruncie sojmawym u biełaruskaj pracy nia pchnuŭ pałkaŭ u kalosy Janka Stankiewič?! I tut jon wystawiŭ swaju dušu i sumleńnie na licytacyju. *Chto bolej daść, taho rabotu budu rabić*. Lotaŭ Janka, jak ašalely, kab dzie najšci sabie kupca, ale ŭsie wiedajučy, čaho wart — pakazywali na dźwiery. Zaihrywaŭ z usimi! Kłaniaŭsia nizka na parozie wajawodztwa i adnačasna dahawarywaŭsia z b. Hramadoj. Kali ŭreščie abryd usim, pašoŭ pawodle dumki tych, jakija tolki i čakajuć, kab na wybary twarylisia sotni partyjaŭ, kab raźbiwać biełaruski front.

Ciapier Janka Stankiewič, majučy hrošy na raźbiwańnie biełaruskaha wybarnaha abjadnańnia frontu Bloku Nacyjanalnych Mieńšaściaŭ, u jaki niadaŭna sam prasiŭsia za canu mandatu, — załažyŭ swaju wybarnuju kramku pad nazowam „Hałoŭny Wybarny Kamitet Biełaruskaha Sialanstwa i Rabotnictwa".

My peŭny, što naš narod užo nie taki naiŭny, jak heta Janka Stankiewič i jaho patron „Kur. Wil." (Nr. 19 i inš.) sabie pradstaŭlajuć. Dzień 4-ha sakawika pryniasie akančalnuju kampramitacyju niapryłomnamu „palityku", kali da hetaha času Janka Stankiewič nie pawiernie sa škodnickaj darohi raźbiwańnia biełaruskaj jednaści. Siońnia astanawicca jašče nia pozna!

Čakajem! *B.*

18 U Świancianskim i Biełastockim wybarnym okruhu tolki Nr. 18 maje kandydataŭ Biełarusaŭ. **18**

Dyk usie Biełarusy h. zn. tutejšyja ludzi biaz rožnicy partyi i biespartyjnyja hałasujuć za №

Taksama pawinna być *čystaja* — niezapisannaja i niezadrukawanaja — *adwarotnaja starana kartački.*

Kali na kartačcy z numaram budzie jaki znak, (napis i t. d. — hołas toj budzie nia ważny).

Kanwert z ułožanaj u jaho kartačkaj wybarščyk padaje *staršyni* abwodnaj kamisii. Staršynia *na wačach wybarščyka, nie zahladajučy ŭ siaredzinu kanwertu,* kidaje heny kanwert z kartačkaj u skrynku dla hałasoŭ.

Idučy na wybary, treba mieć pry sabie *pašpart ci inšuju papierynu, jakaja śćwiadžaje tažsamaść asoby wybarščyka,* kab u prypadku niedarazumieńnia dawiaści, što ty—heta ty.

Najlepš *iści razam usiej wioskaj,* z swaim sołtysam, siabrami hminnaje rady, wojtam, ci pisaram,—kab u prypadku niedarazumieńnia ci adsutnaści dakumentaŭ *tažsamaść asoby wybarščyka mahli paćwierdzić dwoje świedkaŭ,* wiadomych kamu-kolečy pamiž siabroŭ abwodawaje kamisji (art. 75, punkt. 2 wybarnaje ordynacyi).

Kali čužyja ahitatary buduć pytacca, jaki ŭ was numar, *nie wymajcie z kišani i nie pakazwajcie,* kab nia wyrwali i nie zamianili druhim numaram.

Biełaruskija ahitatary buduć razdawać Nr 18 niedaloka ad miesca hałasawańnia, ale nie bližej za 100 metraŭ (50 sažniaŭ).

Pamiatajcie, što *hałasawać majuć prawa i mužčyny i kabiety,*—dyk niachaj-ža našy kabiety nie siadziać u chacie, a chaj usie razam z mužykami jduć na wybary.

Z biełaruskaha žyćcia.

Z Biełarusi pad Polščaj.

Spektakl-wiečaryna B. I. H. i K.

U niadzielu 19 lutaha h. h. u Šutawičach adbyłasia wiečaryna ładžanaja Šutaŭskim Hurtkom B. I. H. i K. Byli adyhrany dźwie kamedyi: „Sud" i „Boty". Artysty wykanali swaje roli dobra. Ludziej było na wiečarynie mnoha.

Padčas sialetniaha miasajedu, Šutaŭski Hurtok paśpieŭ pastawić až 3 spektakli. U praciahu postu Šutaŭskija artysty buduć zahatoŭliwać nowy repartuar na dalejšyja pastanoŭki spektaklaŭ, z jakich pieršy adbudziecca na prawasłaŭny Wialikdzień, na jakim budzie pastaŭlena „Paŭlinka" ŭ 2-ch aktach.

Biełaruski spektakl adbyŭsia niadaŭna ŭ wioscy Rasła, Wialejskaha pawietu, Žodzišnaj hminy. Ładziŭ jaho Rasłaŭski Hurtok Biełaruskaha Instytutu Haspadarki i Kultury. Adyhrany pjesy: „Na wioscy" i „Boty". Pieršy krok u kulturna-aświetnaj pracy treba ščyra prywitać.

„Chryścijanskaj Dumki" wyšaŭ z druku № 4. Źmiest: 1) Handal čužym sumleńniem; 2) J. S. — Pieśnia na Wialiki post; 3) Ks. D-r J. R.—Ahulnaje paniaćcie Apolohietyki Chryścijanskaj; 4) Ks. P. T. — Ziamnoje ščaście—woblesk praŭdziwaha ščaścia; 5) R. T—č. — Usie za Chrystusam!...; 6) Z katalickaha žyćcia; 7) Z katalickaha žyćcia ŭ SSRR; 8) Chronika; 9) Usiačyna; 10) Paštowaja skrynka; 11) Žarty.

Z Radawaj Biełarusi.

Načalnikam G. P. U. u Miensku Rad. Biełarusi naznačali barona Pillara fon Pilchaŭ, pa nacyjanalnaści Palaka, rodam z abšarnikaŭ Wilenščyny. Majontak jaho byŭ niedaloka ad Wilni, u jakoj Pillar skončyŭ himnaziju. U 1919 hodzie byŭ jon na našych ziemlach razam z sawieckaj armijaj.

Z ukrainskaha žyćcia.

U Lwowie palityčnaja palicyja zrabiła šmat wobyskaŭ pasiarod kandydataŭ bloku nacyjanalnych mienšaściaŭ. Niekalki asob, u tym liku redaktara „Hramadzkaha Hołasu"—Stachowa, aryštawali.

Z Niezaležnaj Litwy.

U Koŭnie 14-ha lutaha adbyłasia specyjalnaja narada litoŭskich ministraŭ u sprawie adkazu na apošniuju notu Polščy. Ultymatyŭny ton noty Litoŭcy ŭważajuć za abidliwy dla ich. Nia wykľučana, što polska-litoŭskaje pytańnie wierniecca jznoŭ u Radu Lihi Narodaŭ.

— Światkawańnie dziesiacilecia niezaležnaści Litwy adbyłosia ŭsiudy wielmi ŭračysta i spakojna. U Koŭnie byŭ zarhanizawany wialiki pachod, učaśniki jakoha niaśli transparenty z napisami: „Wilnia jość našym sercam", „Chaj žywie Litwa z Kłajpedaj i Wilniaj" i inš. Na kowienskaj radyjostancyi adbyłasia lekcyja ŭ polskaj mowie, praznačanaja dla Wilenščyny.

—Prezydent Litwy Smetona, Waldemaras i šmat uradoŭcaŭ i aficeraŭ atrymali ordery Hedymina.

— Staršynia kamitetu światkawańnia 10-ch uhodkaŭ niezaležn. Litwy wydaŭ adozwu da Litoŭcaŭ Wilenščyny, u jakoj zaklikaje ich charanić litoŭskija pamiatki pakul Wilnia nia wierniecca da Litwy.

— Tekst litoŭska-niamieckaj umowy ŭžo abwieščany. Pawodle hetaj umowy abodwa haspadarstwy abawiazalisia addawać usie spornyja sprawy Trybunału ŭ Haazie, abo adumysłowamu razjemnamu Sudu, jaki budzie składacca z 5 siabroŭ. Umowa zroblena na 10 hadoŭ.

Z zahranicy.

Danija. 15-ha lutaha ŭ Kopenhazie pačałasia konferencyja kamunistyčnych sajuzaŭ, na jakuju pryjechała 11 delehataŭ z Sawietaŭ, Finlandyi i Narwehii. Sawieckaja delehacyja składajecca z 3 siabroŭ. Konferencyja była padhatawana ŭ najbolšaj tajnicy i z niazwyčajnym paśpiecham. Ab metach konferencyi ničoha niawiedama.

Italija. Italjanskaja presa padaje, što Mussolini daručyŭ swajamu pasłu ŭ Wašynhtonie ŭstupić u pierahawory z amerykanskim uradam u sprawie razjemnaj umowy pamiž Italijaj i Amerykaj.

Šwajcaryja. 5 ha marca pačniecca ŭ Ženewie 49-je pasiedžańnie Rady Lihi Narodaŭ. Usie siabry Rady atrymali ŭžo paradak dnia naradaŭ, z jakoha widać, što Rada budzie razhladać 25 spraŭ. Pamiž inšym na paradku dnia jość sprawa ab transparcie aružža na wenhiersko - aŭstryjskaj hranicy, sprawa ab paczy dla Baŭharyi i Partuhalii, niekalki spraŭ adnosna Dancilia i inš.

Ameryka. U Meksycy dziejnaść praciŭnikaŭ meksykanskaha prezydenta Kallesa za apošnija dni značna ažywilasia. Paŭstancy zniščyli 4 masty na hałoŭnych kamunikacyjnych linijach a tak-ža telehrafnaje złučeńnie. U niekatarych miajscoch dajšło da paważnych sutyčak pamiž paŭstancami j rehularnymi wajskami.

— U Senat Złučanych Štataŭ prysyłajuć šmat pratestaŭ proci zbrajeńniaŭ Ameryki na mory. Najbolš pratestaŭ prysyłaje duchawienstwa i žančyny. Pawodle amerykanskaj presy, urad choča źmienšyć wajenny budžet floty na 400 mijonaŭ dalaraŭ.

Niamieččyna. Sajuz ułaśnikaŭ metalurhičnych fabryk pastanawiŭ zwolnić ad dnia 22 lutaha ŭsich rabotnikaŭ hetych fabryk. Takim čynam biaz pracy adrazu astaniecca 800.000 rabotnikaŭ, z čaho ŭ adnym Berlinie kala 200.000. Zwalnieńnie rabotnikaŭ maje być adkazam fabrykantaŭ na zabastoŭku metalistych, jakaja trywaje ŭžo miesiac. A tymčasam u chutkim časie kančajecca termin 260 zakazam, niewykanańnie jakich daść fabrykantam wialikija straty. Fabrykanty adnak z hetym nia ličacca, bo majuć pierad saboj adnu „wialikuju" metu — zduśyć rabotnika.

Da wiedama našych čytačoŭ.

Pišuć nam z wioskaŭ, što wiedamy Janka Stankiewič, nia majučy nijakaha swajho aŭtorytetu, u swajej wybarnaj ahitacyi z adnaho boku padšywajecca pad b. Hramadu, a z druhoha zakrywajecca imiam ks. Adama Stankiewiča, našaha prychilnika i siabry Centralnaha Kamitetu BChD.

Redakcyja wyjaśniaje i śćwiardžaje jašče raz, što padobnaje prykrywańnie swajej niahodnaj raboty imiam našaha słaŭnaha dziejača zjaŭlajecca tolki lišnim dokazam słabaści Janki Stankiewiča, a tak-ža charakteryzuje Janku Stankiewiča jak maralna nizkaha čaławieka.

Redakcyja.

Hramadzianie— Pčalary!

U našych cichich jašče zwonku wullach pačynajecca ŭžo nowaje žyćcio. Čujučy blizkuju wiasnu matka kładzie jaječki—tworyć nowyja pakaleńni, nowuju, mocnuju, maładuju siamju.

Treba kab z hetaj wiasnoju i my wyšli da pracy kala našych pčołak nie adzinkami, časta biazsilnymi pry napatkanych trudnaściach, a zhurtawanymi ŭ adnu mocnuju siamju, u *Biełaruskaje Kooperatyŭnaje T-wa „Pčała".*

U T-wie „Pčała" — my kupim usie nieabchodnyja dla našaj pčalarskaj haspadarki i materyjały i prylady.

Praz T-wa „Pčału" — pradamo swoj miod i wosk pa najlepšaj canie.

U T-wie „Pčała"—zmožam atrymać pazyku, nieabchodnuju dziela padniaćcia našaj pčalarskaj haspadarki.

U T-wie „Pčała"—my atrymajem usialakija parady, infarmacyi, dawiedajemsia ab usialakich nowych wynachodach i palapšeńniach, jakija źjawilisia ŭ apošnija časy jak u kraju tak i zahranicaj.

T-wa „Pčała"—pamoža nam pastawić našyja haspadarki na kulturny rowień i atrymać z ich, mahčyma wialikija materyjalnyja karyści.

Dyk zapisywajemsia ŭ swajo kooperatyŭnaje T-wa „Pčała".

Siabram T-wa moža być kožny, chto maje praŭnuju zdolnaść brać na siabie zabawiazańni.

Siabroŭski paj — 10 złotych.

Upisnyja — 2 zł.

Nia hledziačy na toje, što Statut T-wa budzie zaćwierdžany tolki ŭ pałowie krasawika i tady zmožam prystupić da pracy, nie pakładajma ruk užo i ciapier:

Zapisywajmasia ŭ siabry T-wa; ahitujma siarod pčalaroŭ našaj wakolicy, kab u krasawiku wialikaj siamjoj prystupić da pracy i wiaści jaje na karyść našaha pčalarstwa, a tym samym na karyść našaj Baćkaŭščyny — Biełarusi.

Inicyjatary.

Hetyja numary wyraž i imi hałasuj 4-ha sakawika ŭ Sojm, a 11-ha ŭ Senat. Lišnija numary addaj susiedziam.

18

18

18

18

Hladzi kab numar i kanwert byli čystyja.

Roznyja nawiny.

Rujnawańnie cerkwaŭ. Maskoŭskaja miestawaja rada pastanawiła zrujnawać u praciahu 1928 hodu 11 cerkwaŭ, matywujučy swaju pastanowu tym, što pieraškadžajuć jany pry rehulawańni wulicaŭ. Niekataryja z praznačanych dla zbureńnia cerkwy majuć wialikaje značeńnie historyčnych pamiatnikaŭ.

Światkawańnie 100 uhodkaŭ naradzin Lwa Tołstoha. U sialetnim hodzie prypadajuć staletnija ŭhodki naradzin wialikaha filazofa i piśmieńnika Lwa Tołstoha. Sawieckaja ŭłada pastanawiła šyroka i ŭsienarodna światkawać hetyja ŭhodki. Pryhatawaŭčaja praca ŭžo pačałasia.

Trockamu dobra na wyhnańni, bo pryjechaŭšy z swajej radnioj u miesta Frunze, prywioz niewialički bahaž — 70 kufraŭ, bitkom nabitych rečami „pieršaj nieabchodnaści". Apračа hetaha prywioz niekalki strelbaŭ i šmat nabojaŭ. Widać dumaje zaniacca palawańniem.

Praŭnyja parady.

Ant. An.

Pyt. Da skolki hadoŭ treba płacić wajskowy padatak asobam, zwolnienym pa katehoryi „C" par. 45?

Adk. Da 50 hadoŭ.

Pyt. Naša wioska pierachodzie na chutary. Dla ŭłasnaj abarony mnie budzie patrebnaje aružža. Kudy źwiarnucca z prośbaj i na jakoje aružža mohuć dać dazwoł?

Adk. Wam treba źwiarnucca da pawiatowaha starasty. Dazwoł mohuć dać na rewolwer abo na strelbu (nie wajskowaju).

W. Chod.

Pyt. Ci moža kancelaryja Suda wydać kopiju prysudu asobie, jakaja ŭ sprawie nia pryjmała ŭdziełu?

Adk. Niamoža. Ale kali heta asoba maje paświedčańnie adnosnaj ułady na prawa atrymańnia kopii — to wydaść. (Naprykład: Wy majecia sprawu ŭ Akružnym Sudzie i da hetaj sprawy wam kaniečna patrebnaja kopija prysudu z druhoj sprawy, u jakoj wy nia prymali ŭdziełu. Tady na Wašu prośbu Akr. Sud daje paświedčańnie i z im kopiju atrymajecie).

DA NAS PIŠUĆ.

B. HRAMADA I WYBARY.

Dzisienščyna. Nikoli ja nia pisaŭ u „Biełaruskuju Krynicu". Pieradusim zatoje, što ideolohija BChD nia zusim zhodna z maimi asabistymi pierakanańniami. Pryznajusia, što maja sympatyja i dahetul staić blizka da b. Hramady. Adnak stwaryŭšajesia ŭ Świancianskim wybarnym wokruhu pałažeńnie prymušaje mianie ŭziać hołas na špaltach „B. Krynicy". Ja chaču pisać ab wybarach.

Ciapier usim wiedama, što na Świancianskim wybarnym wokruhu jość tolki adzin śpisak z biełaruskimi i to ščyra biełaruskimi kandydatami. Jak da jaho pawinny adniaścisia b. hramadzisty? Kruci nie wiarci, a na heta pytańnie adkazać treba.

Woś-ža razhladzieŭšysia, što kala nas robicca i razważyŭšy dobra adnu z staciej „B. Krynicy" pa hetamu pytańniu pryšoŭ da prakanańnia, što b. hramadzisty nie pawinny swaich hałasoŭ zmarnawać, ale addać ich zhodna na № 18. Kali my zrobim inačaj — hetym samym pakažam, što b. Hramada nia maje ničoha supolnaha z biełaruskim rucham i našym adradžeńniem. Para heta ŭrešcie nam zrazumieć.

Wystaŭlenyja na našym wokruhu kandydaty *biazumoŭna našy ludzi*. Tolki až na 5-ym miejscy staić adzin nie Biełarus. Heta pawinna adkryć wočy našym usim b. hramadzistam i padachwocić ich da zhodnaha hałasawańnia na № 18.

I jak pryhladaŭsia ja na nastroj u našym pawiecie dakazywać hetaha nia prychodzicca, bo i tak kožnamu jasna!

Dyk zaklikaju was, braty, kali ŭ was bjecca biełaruskaje serca być u zhodzie z swaim sumleńniem i zrabić toje, što jano wam nakazwaje.

Byŭšy hramadzist.

LIZAŁAPY STARAJUCCA.

w. Bolkaŭščyna, Swirskaj wołaści, Swiancianskaha pawietu. Čytajučy „Bieł. Krynicu", my časta spatykajem wiestki, što niekataryja ludzi wyłaziać z rodnaj skury. Woś i ŭ našaj wioscy, źjawiłasia hetkich troje, jakija wyradzilisia j niachočuć pryznacca da swajej ułasnaj skury. Hetyja asoby wielmi škadliwyja dla swaich susiedziaŭ. U minułym tydni pryjechali da nas biełaruskija instruktary i pačali aświedamlać ludziej, kab hałasawali tolki za swaich ludziej, jakija buduć baranić našyja sprawy, a nie za tych jakija abiacajuć raj, a dajuć chwihu. Usia wioska prychilna słuchała j zhadžałasia z pramoŭcami, a tolki hetyja wyradki putajučysia, tudy-siudy, kryčali što buduć hałasawać za panoŭ, bo ŭ pana, choć siena woz nakosiš, a ŭ was—što. Hetkimi źjaŭlajucca: Jazep Kurkul, Šuška j Zabroŭskaja (žonka mulara) jakija j sami nia wiedajuć za kaho siabie ličuć.

Na druhi dzień hetyja łapalizy, pašli da ksiandza dziekana j da palicyi, nawydumlali tam jak tolki mahli, što instruktary hawaryli na „Rząd Polski", što praklinali polskija hrošy i inš. Tady palicyja pajšoŭšy ŭ wiosku niešta śpiswała ŭ henych dabradziejaŭ. A jany hawaryli što chutka aryštujuć biełaruskaha instruktara Jazepa Kareckaha.

Až praŭda, u hetych dniach my pačuli, što Kareckaha aryštawali, kali jechaŭ u Swianciany na pasiedžańnie Sejmiku i znachodzicca na pastarunku ŭ Łyntupach. Ale za što jaho aryštaw li–dyk nichto nia wiedaje. Dyk woś jak u nas starajucca kab adzin druhoha ŭtapić.

Susied E. Ašub.

HOD BIEŁARUSAJEDZKAJ „PRACY" KS. MAŽEJKI

Baradzieničy, paw. Brasłaŭski. Kožny čaławiek, jaki pracuje, ci-to sielanin na ziamli, ci rabotnik ŭ fabrycy, zaŭsiody atrymliwaje naharodu za pracu. Rabotnik, nie zważajučy na toje ci maje haspadar čym zapłacić ci nia maje, ŭsioroŭna za ŭmoŭleny čas atrymliwaje pensiju. Z sielaninam-chlebarobam inakš bywaje, tut užo jak Boh daść, kali-ž urodzić niwa, to za pracu atrymaje naharodu, a kali nie to i tak žywie. Woś tut ja nia znaju da jakoj katehoryi rabotnikaŭ zaličyć našaha ks. Mažejku, bo jon za hod swaje pracy ŭ „humno" ničoha nie prywioz. Cely hod trudziŭsia—pracawaŭ u roli „misyjanera" (nawaračywaŭ) „zbuntawanych i zbalšawičełych chamoŭ"), a wyniki z hetaje mazolnaje pracy nijakija. Jakija sposaby užywaŭ ks. Mažejka ŭ metodzie nawarotu—užo nia raz drukawałasia ŭ „B. Krynicy" i „Сял. Ніве" i ŭsiož-taki ničoha nie pamahała, i da apošniaha dnia ničoha nie pamahło.

Chto byŭ pierakananym i ŭświadomlenym Biełarusam, toj i zastaŭsia, a nawiet šmat inšych źbiełaruščyłasia, dziakujučy teroru i represyjam ks. Mažejki. Adzinaja halina była padatnaja, na jakuju padziejała „misyjanerskaja rabota", heta siarod starych hryźliwych dewotak i to nia ŭsich; z ich nikamu niama karyści; u nas ich charakteryzujuć pahaworkaj: ni Bohu śwječka, ni čortu kačarha.

Pieršy sposab nawarotu ks. M. używaŭ taki: strašyŭ ludziej z ambony i prywatna turmoj, palicyjaj i inš., chto nie zračecca biełaruskaści i budzie žadać uwiadzieńnia jaje ŭ kaścioł. Kali-ž ubačyŭ, što hety sposab ničoha nie pamahaje, a jašče horš razdražniaje ludziej i waroža ŭspasobliwaje da jaho, ks. M. udaryŭ pa druhoj struncy i pačaŭ sałodka i pryjemna hrać. Z ambony i jeździačy pa kaladzie z kožnym asabista, kali wiedaŭ, što toj świadomy Biełarus, hutaryŭ wielmi wietliwa, nie zakranajučy spraŭ biełaruskich, kab hetym zdabyć sabie sympatyju siarod parachwijan, ale i hetym sposabam nia prychiliŭ da siabie Biełarusaŭ. Jak kažuć staroha - świadomaha wierabja i kanaplami ŭ siło (pietli) nia ŭmaniš! Z pieršych dzion chitryki my jahonyja paznali.

Sioleta jašče inakš pačaŭ rabić, bo ŭbačyŭ, što tyja sposaby ničoha nie padziejali. Dyk woś, užo sioleta jeździačy pa kaladzie, u świadomych biełaruskich siemjach zusim mała zatrymliwaŭsia i nia hutaryŭ, u niekatorych damach tolki dajšoŭšy da parohu paświaciŭ chatu dy zawaračywaŭ ahłobli. Pieršaje pytańnie było zachodziačy ŭ chatu: „czy dzieci chodzą do polskiej szkoły, czy do białoruskiej?" Kali-ž haspadar adkaža, što ŭ biełar. školu pasyłaje dziaciej, to i pačnie nawučać, što „one będą bolszewikami i h. d. i h. d.

Baćki adkazywali, što „ŭsiož dzieci bolš nawučacca hramaty ŭ biełaruskaj škole, čym u polskaj".

Dyk ks. M. sa złościaj spyniaŭ hutarku i adychodziačy zaznačaŭ: „nie dam obrazka za to i spowiadać nie będę tych dzieci i ich rodziców, którzy posyłają swoich dzieci do białor. szkoły". Baćki na hetyja słowy adkazywali: „dyk my pojdziem da spowiedzi ŭ inšuju parachwiju".

Dyk woś jaki ŭmałot z jaho hadawoj pracy. Nie žadaju nawiet swajmu worahu takich pładoŭ z pracy! Mazolnaja i časta strašenna falšywaja praca ks. Mažejki dała stolki jamu zadawaleńnia i dla katalickaje wiery karyści, skolki ziernie kinutoje na hoły kamień pryniasie ŭmałotu dla siaŭca!

Dyk kali chočaš mieć płady z swaje pracy ksiandzočku, to siej u naš hrunt čystaje ziernie pšanicy, jakaja bujna ŭzychodzie na našym hruncie i ŭ wosień prynosie bahaty ŭmałot.

Choćby z hetaha widać, što hodniaja praca „misyjanerskaja" ks. Mažejki ani nia źbiła nas z pućci, što ŭsia naša parachwija mocna świadomaja ŭ biełaruskaści, pierakanańniaŭ BChD, napramku trymajecca praŭdziwaha biełaruskaha, nacyjanalnaha. Tut nijakoha nia majuć paśpiechu ni endeki, ni polskija chadeki, ni kazionny № 1, ni Wyzwaleńnie.

My i celyja wakolicy la nas addadziom swaje hałasy za № 18.

Nawabraniec.

DŹWIE SKURY CHOČUĆ ZŁUPIĆ.

W-ka Pilci, Žodzišnaj hm. Jak usiudy, tak i ŭ nas hminnyja ŭradaŭcy lubiać ciahać hrošy — padatki až pa dwa razy i tak kali chto choć swajo i zapłaciŭ, ale nia maješ świedak to musiš płacić iznoŭ. U studzieni s. h. prysyłaje sołtys „pawiestki", kab zapłacić za darohu, chto nie papraŭlaŭ. Ale jak našy sialanie byli ŭsio adrabiŭšy, tak padniaŭsia šum, bo hetakija „pawiestki" pryšli ŭsim, kamu zapłacić 12 zł., kamu 8 i h. d. Uradzili tady ŭ hminu pajšci i nawiaźci spraŭku. Jak nadumaliś tak i zrabili. Prychodziać u hminu i kažuć: wy tut nad adnymi papierami siadzicio i nia možacie wiedać chto swaju kolej adbyŭ, a wiedajcie, što my płacić nia budziem, bo heta dla nas wialikaja kryŭda, my pojdziem da starosty Wialejskaha i h. d. Z pačatku ani blizka, ale paśla jak sialanie prywiali świedkaŭ i tyja paświedčyli, to tady ŭžo zwolnili ad płaty, bo samym uradoŭcam stydna było, kali ŭsia wioska, tak ich nastydziła.

Tak wot hramadzianie jaki ŭ nas paradak u hminie, što možna ŭsiudy pachwalicca. Dyk dzie praŭda!?

Bulba.

Z Wilni.

Polska-sawieckaja čyhunačnaja konferencyja zakončyłasia 20 lutaha. Sawieckija delehaty wyjaždžajuć z Wilni 23-ha lutaha. Wyniki konferencyi jašče nie abwieščany.

Lik ramieślańnikaŭ. Pa zahadu ŭładaŭ u Wilni prawodzicca rehistracyja asob, jakija zajmajucca jakim niebudź ramiosłam. Ad 24 studnia da 18 lutaha zarehistrawałasia ahułam 4.340 ramieślańnikaŭ.

Naša Pošta.

Durejku, Anłasiku, Łukšu i Darandze.
Prośbu spoŭnim.

Wałasowiču. Prośbu spoŭnim. Znački pieradali ŭ Kniharniu.

Łapku Lawonu. Piśmo Waša wielmi wiasiołaje ale jašče bolš niepryzwaitaje, kab jaho možna było drukawać. Ci nia prydumajecie čaho lepšaha?

W. Chod. Kab adkazać, ci moža hałasawać asoba, zasudžanaja na 2 hady turmy, nam treba wiedać za što jaje zasudzili.

Šypku, Zacharu Borku (Sibir).
Prośbu spoŭnim.

Woropaju. Hazetu Wam wysyłajem akuratna. Damahajciesia na pošcie. Biełarusy ŭsie hałasujuć za Nr. 18 niezaležna ad taho, ci jany kataliki, ci prawasłaŭnyja Niaŭžo-ž Wy dahetul nia wiedali?

Janku S. List Waš spaźniŭsia. Bajacca Wam absalutna niama padstawy. Prosim prysłać nam jašče raz adras asoby dla jakoj prosicie hazetu.

Tutejšamu z-pad Žodzišak. Z karespandencyi pastarajemsia skarystać. Hazetu na prysłany adras pašlom.

Sachareŭskamu Hazetu Wam pašlom. Pišycie da nas jak u was z wybarami?

Sarulu. Z pryčyny kanfiskataŭ my adkaz hety spoźnili. Choć ciapier adkažam na niekataryja Wašy pytańni:

1) Dazwoł na rewalwer treba staracca ŭ pawiatowaha starasty. U padańni Wy pawinny zaznačyć čamu jon wielmi patrebny.

2) Kab pabiełarusku pisać biez abmyłak, najlepiej dastać u biełaruskaj kniharni knižku „Правапіс" Astroŭskaha.

3) Z biełaruskich dobrych powieściaŭ možam Wam paradzić „U Paleskaj Hłušy" Huščy i „Dźwie Dušy" Hareckaha.

Damahajciesia katalohu z Kniharni „Pahonia" (Zawalnaja 7) Ab lačeńni ničoha my Wam paradzić nia možam

Kuprynowiču, Ch. Nieściarowiču i Fursu.
Prośbu spoŭnim.

Kutok śmiechu.

Spraŭdziłasia napałowu.

— Nu jak-ža ci spraŭdziłasia majo pradskazańnie — pytaŭ chiramant Awadnioŭski swaju klijentku.

— Spraŭdziłasia na pałowu. Wy skazali, što wyjdu zamuž i budu mieć bliźniat. Dyk bliźniaty ŭžo maju, ale muža tymčasam nie.

Hałasujcie za № 18.

Redaktar Pawał Karuza. Biel. Druk. im. Fr. Skaryny. Wilnia, Ludwisarskaja 1. Wydawiec Albin Stepowič.